

Sygn. akt V KK 82/17

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądej (przewodniczący)

SSN Włodzimierz Wróbel

SSA del. do SN Wojciech Kopczyński (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **T.S.**

z w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 maja 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
niekorzyść skazanego

od postanowienia Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKzw .../16

zmieniającego postanowienie Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 5 lutego 2016 r., sygn. akt IV Kow .../15/wz,

**oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2005 r., Sąd Apelacyjny w [...] utrzymał w mocy
wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 14 października 2004 r., sygn. akt IV K .../04
w sprawie T.S..

Prawomocnie skazano T. S. za przestępstwo z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. w zw. z
art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt 3 k.k. i art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11

§ 2 k.k. na mocy art. 148 § 2 pkt 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. i art. 10 § 2 k.k. na karę 25 lat pozbawienia wolności i na jej poczet zaliczono skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 29 czerwca 2000 r. do dnia 14 października 2004 r.

T.S. zabójstwa dokonał wspólnie z dorosłym w dniu 15 maja 2000 r., a więc w chwili popełnienia tego czynu miał skończone 15 lat i 4 miesiące i był uczniem VIII klasy szkoły podstawowej.

Postępowanie w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia zainicjował wniosek skazanego T.S., któremu nadano bieg po odbyciu przez niego 15 lat z orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2015 r., sygn. akt IV Kow .../15/wz Sąd Okręgowy w [...] nie uwzględnił tego wniosku skazanego w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Na skutek zażalenia skazanego Sąd Apelacyjny [...] postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 r., sygn. akt II AKzw .../15 uchylił zaskarżone postanowienie i wniosek skazanego przedstawił do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w [...]. Sąd odwoławczy zalecił Sądowi penitencjarnemu aby dla ustalenia prognozy kryminologicznej przeprowadził dowód z opinii psychologicznej dotyczącej skazanego oraz dołączył do akt wykonawczych i ujawnił wyrok Sądu I i II instancji wraz z uzasadnieniami. W jego ocenie taka opinia miała pozwolić na prawidłowe ustalenie prognozy kryminologicznej.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy w [...] postanowieniem z dnia 5 lutego 2016 r., sygn. akt IV K .../15/wz na mocy art. 77 § 1 k.k., art. 78 § 1 k.k. oraz art. 161 § 1 k.k.w. odmówił skazanemu warunkowego zwolnienia z odbycia reszty zasadniczej kary pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu wniesionego od powyższego postanowienia zażalenia skazanego Sąd Apelacyjny [...], postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKzw .../16, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w., zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że na podstawie art. 77 § 1 k.k. i art. 78 § 3 k.k. warunkowo zwolnił T.S., s. Z., urodzonego 13 stycznia 1985 r., z odbycia reszty kary orzeczonej w wymiarze 25 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 80 § 3 k.k. wyznaczył warunkowo zwolnionemu okres próby wynoszący 10 lat licząc od dnia zwolnienia. Na podstawie art. 159 k.k.w. w zw. z art. 72 § 1 pkt 4 i 5 k.k. oddał warunkowo zwolnionego w okresie próby pod dozór kuratora i zobowiązał go do wykonywania pracy zarobkowej i do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu.

Jednocześnie na podstawie art. 164 § 2 k.k.w. wyznaczył skazanemu 6 miesięczny okres na przygotowanie do życia po zwolnieniu i zastrzegł, że wykonanie orzeczenia o warunkowym zwolnieniu nastąpi po upływie tego okresu, tj. w dniu 18 października 2016 r.

Po upływie wspomnianych 6 miesięcy od wydania przez Sąd Apelacyjny wspomnianego prawomocnego postanowienia skazany został zwolniony z Zakładu Karnego. Zaraz po opuszczeniu jednostki penitencjarnej podjął stacjonarne studia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej na kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji. W związku z tym otrzymał też stypendium i miejsce w akademiku.

Dopiero po zwolnieniu skazanego, na miesiąc przed upływem roku od wydania prawomocnego postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie warunkowego zwolnienia, Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł kasację. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył postanowienie Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKzw .../16 w całości na niekorzyść skazanego T.S..

Przedmiotowemu rozstrzygnięciu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 98 § 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k., polegające na tym, że Sąd Apelacyjny [...] orzekając odmiennie co do istoty, nie dokonał wszechstronnej, kompletnej i wnikliwej oceny wszystkich przesłanek z art. 77 § 1 k.k., na podstawie których ustala się prognozę kryminologiczno – społeczną dotyczącą skazanego, z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także zasad prawidłowego rozumowania i nie poddał w tym zakresie prawidłowej analizie i ocenie całego materiału dowodowego, zgromadzonego w toku postępowania, oceniając przede wszystkim w sposób wybiórczy opinię psychologiczną z dnia 17 grudnia 2015 r. dotyczącą skazanego, nadając zbyt duże znaczenie ustaleniu po stronie T.S. dostatecznych zdolności do

kontrolowania swojego postępowania oraz braku uzależnień, jak również włączenie się skazanego w proces edukacji, przy pominięciu drastycznych okoliczności przestępstwa za które został skazany na karę 25 lat pozbawienia wolności w powiązaniu z jego aktualną postawą i osobowością i nie wzięcie pod uwagę innych jego negatywnych właściwości i warunków osobistych wynikających z opinii psychologicznej i opinii o skazanym, jak również nie wykazanie, że stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu I instancji było wadliwe, co w konsekwencji doprowadziło sąd odwoławczy do błędnej oceny prognozy kryminologiczno – społecznej, o której mowa w art. 77 § 1 k.k. oraz do wydania wadliwego i nienależycie umotywowanego postanowienia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu T.S. z odbycia reszty kary.

Podnosząc powyższe zarzuty Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Na rozprawie kasacyjnej Prokurator Krajowy poparł kasację i wnosił jak w jej treści.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy nie stwierdził aby w powyższej sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa przy zastosowaniu przez Sąd Apelacyjny [...] warunkowego przedterminowego zwolnienia, a tylko wtedy oraz w wypadku ewentualnego stwierdzenia bezwzględnych przyczyn odwoławczych mogłby uwzględnić kasację Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego.

W kasacji skarżący podniósł zarzut naruszenia szeregu przepisów prawa procesowego warunkujących sposób ustalenia i ocenę znaczenia poszczególnych przesłanek decydujących o warunkowym przedterminowym zwolnieniu.

Przed wszystkim zarzucił, że Sąd *ad guem* nie ocenił wszystkich przesłanek określonych w art. 77 § 1 k.k., nie uwzględnił całego materiału dowodowego. Zakwestionował ocenę opinii psychologicznej z dnia 17 grudnia 2015 r. dotyczącej skazanego sugerując, że jest wybiórcza oraz wytknął pominięcie drastycznych okoliczności przestępstwa.

Tymczasem, wbrew zarzutom skarżącego, Sąd odwoławczy, orzekając odmiennie co do istoty, rzetelnie rozważył wnioski i zarzuty skazanego. Uwzględnił

też nowe fakty wynikające z opinii psychologicznej, które poddał wnikliwej analizie i ocenie przez pryzmat dowodów dotychczas zgromadzonych w postępowaniu wykonawczym. Respektował przy tym zasady określone w art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k., w żadnym razie rażąco ich nie naruszając.

W tym miejscu należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy nie pełni funkcji sądu odwoławczego i w związku z tym nie jest powołany do tego, aby weryfikować ustalenia faktyczne, które były podstawą orzeczeń merytorycznych sądów powszechnych. Sąd Najwyższy jest sądem prawa, a nie faktów. W kasacji nie można zatem skutecznie kwestionować samych ustaleń faktycznych.

Nadto w pisemnych motywach rozstrzygnięcia Sąd odwoławczy odniósł się do wszystkich istotnych okoliczności uwzględnianych przy warunkowym przedterminowym zwolnieniu. Uzasadnienie, które sporządził, nie narusza warunków określonych w art. 457 § 3 k.p.k., jaki i tych przewidzianych w art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.

Opinia psychologiczna z dnia 17 grudnia 2015 roku, którą zalecił Sąd odwoławczy uchylając wcześniejsze postanowienie Sądu I instancji, wbrew temu co twierdzi skarżący, przekonuje o dodatniej w przypadku skazanego prognozie na przyszłość. Opinia ta potwierdza, że aktualna postawa skazanego wskazuje na to, iż w warunkach Zakładu Karnego typu półotwartego funkcjonował on bez zastrzeżeń. Nie było więc i nie ma przeciwwskazań do kontynuowania jego resocjalizacji w warunkach wolnościowych.

Wbrew zarzutom autora kasacji Sąd II instancji, wydając zaskarżone orzeczenie, w dostatecznym stopniu rozważył też drastyczne okoliczności przestępstwa, za które T.S. został prawomocnie skazany, ale i prawidłowo ocenił je na równi z innymi prognostycznymi przesłankami wymienionymi w art. 77 § 1 k.k. Sąd odwoławczy orzekając odmiennie co do istoty, do czego był zresztą w pełni uprawniony, dokonał przy tym wszechstronnej oceny wszystkich przesłanek z art. 77 § 1 k.k., a więc sprostął zadaniu przed którym stanął.

Natomiast Sąd I instancji już na początku swoich rozważań błędnie przyjął, że skazany był wcześniej karany i miał konflikt z prawem, czego dowodem miał być jego pobyt w Schronisku dla Nieletnich.

Tymczasem T.S. - jako nieletni - nie mógł być karany i w aktach sprawy brak jest informacji, aby przed dokonaniem zbrodni zabójstwa wchodził w konflikt z prawem. Jego pobyt w Schronisku dla Nieletnich związany był z tym, że jako nieletni nie mógł być po zatrzymaniu osadzony w areszcie śledczym.

Po tym, jak w powyższej sprawie postawiono mu zarzut zabójstwa, został początkowo umieszczony w Schronisku dla Nieletnich przy Zakładzie Poprawczym, a dopiero później przeniesiono go do aresztu śledczego.

Wynika to m.in. z uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, które znajduje się w dostępnych dla stron aktach wykonawczych dotyczących warunkowego zwolnienia. Pisemne motywy wyroku Sądu I instancji przekonują też o tym, że wobec T.S. nie stosowano wcześniej żadnych środków wychowawczych i poprawczych.

Wspomniany powyżej błąd powielił skarżący pisząc w kasacji, że „T.S. był już wcześniej karany i miał konflikt z prawem, czego dowodem był jego pobyt w schronisku dla nieletnich”, co jednak prawdą nie było, jak powyżej wykazano.

W tym miejscu, odrywając się na moment od zarzutów ściśle kasacyjnych, należy podkreślić, że skazany w trakcie odbywania kary był przeszło sto razy nagradzany, ukończył zasadniczą szkołę zawodową, a później technikum. Zdał też maturę i dostał się na studia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej

na kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji. Nadto po opuszczeniu Zakładu Karnego w związku z warunkowym zwolnieniem podjął wspomniane stacjonarne studia, uzyskał stypendium i dostał akademik, w którym mieszka. Wszystko to dodatkowo nie pozwala na podważenie trafności decyzji o jego warunkowym zwolnieniu.

Wcześniejsze opinie z jednostek penitencjarnych, wbrew temu co twierdzi w kasacji skarżący, potwierdziły, że proces resocjalizacji skazanego przebiegał prawidłowo. Jedynie zawarte w nich wnioski co do prognozy na przyszłość nie były dla niego korzystne, a to z uwagi na charakter przestępstwa za które został skazany.

Natomiast podnoszony przez skarżącego fakt próby samobójczej skazanego, do której doszło w 2015 r., nie mógł być w żadnym razie argumentem przemawiającym przeciwko uwzględnieniu jego wniosku o warunkowe zwolnienie.

Na koniec, w związku z koronnym argumentem skarżącego, mającym przemawiać za koniecznością uwzględnienia skargi kasacyjnej, wskazującym na to, że spełnienie przesłanek wynikających z art. 77 § 1 k.k. nie może automatycznie przesądzać o udzieleniu warunkowego przedterminowego zwolnienia, gdy sprzeciwiają się temu dyrektywy wymiaru kary wymienione w art. 53 k.k. i odwołanie się w tym zakresie do jednego z publikowanych postanowień Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 października 2010 r., (KZS 2011/9/7), należy wyraźnie stwierdzić, że zaprezentowany w tym orzeczeniu pogląd nie jest trafny.

Niewątpliwie dotychczasowe orzecznictwo sądów powszechnych w tej kwestii nie było jednolite. Niemniej jednak, niedawno zapadła uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2017 r., sygn. akt I KZP 2/17 rozstrzyga występujące w tym zakresie rozbieżności co do wykładni prawa.

Sąd Najwyższy we wspomnianej uchwale stwierdził wyraźnie, „że podstawę orzekania o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia reszty kary pozbawienia wolności stanowią kryteria określone w art. 77 § 1 k.k., nie są natomiast przesłankami rozstrzygnięcia w tym przedmiocie dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 k.k., art. 54 § 1 k.k. oraz w art. 55 k.k. (art. 56 k.k.).”

W konsekwencji, względami prognostycznymi co do osoby skazanego, określonymi w art. 77 § 1 k.k., a nie dyrektywami wymiaru kary, powinien kierować się sąd penitencjarny decydując o warunkowym przedterminowym zwolnieniu.

Innymi słowy, sąd rozstrzygając o warunkowym przedterminowym zwolnieniu nie może opierać swojego orzeczenia jeszcze raz na tych samych przesłankach, które decydowały o wymiarze kary.

Tymczasem w tej konkretnej sprawie skazanego T.S. prognoza kryminologiczna, ustalona wyłącznie w oparciu o kryteria określone w art. 77 § 1 k.k., była i jest pozytywna i co najważniejsze z punktu widzenia kontroli kasacyjnej, Sąd odwoławczy dochodząc do takiej konkluzji i wydając orzeczenie o reformatoryjnym charakterze, nie dopuścił się podnoszonego w kasacji rażącego naruszenia prawa, które miałoby mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji postanowienia.

